

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตามการรับรูของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียน จำนวน 52 โรงเรียน ใน 51 จังหวัด ดังนี้

1. ประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คนคือ

1.1 อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ จำนวน 1 คน

1.2 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้ที่เคยทำหน้าที่รักษาการแทนอาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ จำนวน 1 คน

รวมประชากรกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 104 คน

2. ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาได้มาโดยผู้บริหารเลือกครูในโรงเรียน จำนวน 2 คน เป็นผู้คอยแบบสอบถามใดตัวอย่างประชากรโรงเรียนละ 2 คน

รวมตัวอย่างประชากรกลุ่มครูที่ทำการสอน จำนวน 104 คน

3. ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้นำชุมชนที่ทำหน้าที่กรรมการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ได้มาโดยผู้บริหารเลือกกรรมการศึกษาโรงเรียนจำนวน 2 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ตัวอย่างประชากรโรงเรียนละ 2 คน

รวมตัวอย่างประชากรกลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 104 คน

รวมประชากรและตัวอย่างประชากรทั้งหมด 312 คน

เพื่อให้มีข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ไปสังเกตสภาพทั่วไป และการดำเนินงานของโรงเรียนไทยรัฐวิทยาด้วยตนเอง โดยใช้แบบประเมินการจัดการศึกษา ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ซึ่งผู้วิจัยได้นำ "เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับประถมศึกษา" ของ สุนัน อมรวินันต์ (2529 : 113-124) เป็นแบบในการสังเกต โดยผู้วิจัยได้แบ่ง โรงเรียนไทยรัฐวิทยาออกเป็น 5 เขตภาคภูมิศาสตร์ คือภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ แล้วผู้วิจัยจึงนำมาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ร้อยละ 25 จากจำนวนโรงเรียนในแต่ละภาค ได้ จำนวนโรงเรียน 11 โรงเรียน ดังนี้คือ

ภาคเหนือ ได้แก่	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 5 (วัดคลังคำ)	จังหวัดอุตรดิตถ์
	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 8 (บ้านมะขามสูง)	จังหวัดพิษณุโลก
ภาคกลาง ได้แก่	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 1 (บ้านหัวช้าง)	จังหวัดลพบุรี
	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 2 (วัดช้างใหญ่)	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ภาคตะวันออก ได้แก่	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 (บ้านเนินแร่)	จังหวัดชลบุรี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 17 (บ้านมะโม)	จังหวัดมหาสารคาม
	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 19 (บ้านค่าน้อย)	จังหวัดชัยภูมิ
	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 34 (บ้านกุดโง้ง)	จังหวัดขอนแก่น
ภาคใต้ ได้แก่	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 10 (บ้านใหม่)	จังหวัดนราธิวาส
	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 29 (กระทุ)	จังหวัดภูเก็ต
	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 37 (วัดหัวหิน)	จังหวัดสงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบประเมินการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ซึ่งผู้วิจัยนำเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทย ระดับประถมศึกษาของ สุนน อมรวิวัฒน์ (2529 : 113-124) มาใช้ทั้งหมด ยกเว้นเกณฑ์ประเมินสำหรับผู้นำชุมชน ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงบางข้อกระทงให้เหมาะสม
2. แบบสอบถามเพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การสร้างและทดลองใช้เครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องขอบเขตและหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จากหนังสือ เอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ ที่ทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้รวบรวมไว้ และจากการสัมภาษณ์สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเลขานุการ เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ ตลอดจนผู้บริหาร และครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา เพื่อหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขในด้านความครอบคลุม เนื้อหาและการใช้ภาษา
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขและเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปปรับปรุงใหม่ แล้วนำไปทดลองใช้กับครูและผู้นำชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 20 และ 10 คนตามลำดับ หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือที่ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

สำหรับแบบประเมินการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทย ระดับประถมศึกษา จากรายงานการวิจัยของ สุมณ อมรวิวัฒน์ ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นเกณฑ์การประเมินที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้วเป็นอย่างดี จึงนำเกณฑ์นั้นมาใช้ได้เลย ส่วนแบบประเมินที่ใช้สำหรับผู้นำชุมชนนั้น ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ประเมินดังกล่าวข้างต้นมาปรับปรุงและตัดข้อกระทงบางข้อ เพื่อให้มีความเหมาะสม

ลักษณะและเนื้อหาของแบบสอบถาม

1. แบบประเมินการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำชี้แจงในการประเมินซึ่งประกอบด้วย ผู้ประเมิน ลักษณะของแบบประเมินและวิธีการประเมิน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ด้านปรัชญาและจุดประสงค์ การจัดองค์การและการบริหารคานต่างๆ การวางแผนระยะยาว โปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน บุคลากร แหล่งบริการทางวิชาการ แหล่งที่มาของงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ บริการสำหรับผู้เรียนและการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา และความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 84 ข้อกระทงสำหรับผู้บริหารและครู และจำนวน 66 ข้อกระทงสำหรับผู้นำชุมชน

การจกัอันดับคุณภาพจกัไว้ 5 อันดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 โดยแต่ละอันดับมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ดีมาก
2	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
5	หมายถึง	ต้องปรับปรุงอย่างมาก

2. แบบสำรวจปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน สำหรับครูและผู้นำชุมชนคือส่วนที่ 1, 3 และ 4 มีรายละเอียดดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ
- ส่วนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน
- ส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษา

ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน

สำหรับผู้บริหาร กำหนดให้ครอบคลุมเนื้อหา ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ บุคลากร การจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน ความสัมพันธ์กับชุมชน และการดำเนินงานของมูลนิธิโรงเรียน และการประสานงานกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ

สำหรับครู กำหนดให้ครอบคลุมเนื้อหา ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ บุคลากร การจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 80 ข้อ

สำหรับผู้นำชุมชน กำหนดให้ครอบคลุมเนื้อหา ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ บุคลากร การจัดบริการต่าง ๆ ในโรงเรียน การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 33 ข้อ

การให้คะแนน กำหนดอัตราน้ำหนักของปัญหาที่เกิดตามลำดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 ดังความหมายต่อไปนี้

- 1 หมายถึง พบปัญหาน้อยที่สุดหรือแทบจะไม่มีปัญหานั้น ๆ เลย
- 2 หมายถึง พบปัญหาน้อย นาน ๆ จึงจะพบสักครั้งหนึ่ง
- 3 หมายถึง พบปัญหาปานกลาง พบบ้างไม่พบบ้าง
- 4 หมายถึง พบปัญหามากบ่อยครั้งแต่ไม่ทุกวัน ปัจจุบันยังเป็นปัญหาอยู่
- 5 หมายถึง พบปัญหามากที่สุดเป็นประจำทุกวัน ปัจจุบันยังเป็นปัญหาอยู่

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาใน
ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา

สำหรับผู้บริหารและครู กำหนดให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการ
การศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูเป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิด

สำหรับผู้นำชุมชน กำหนดให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ตามการรับรู้ของผู้นำชุมชน เป็นแบบเลือกตอบผสมปลายเปิด
ประกอบด้วยข้อกระทงที่มีลักษณะสรุปว่าเหมาะสมแล้วหรือต้องการ จำนวน 38 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ผู้วิจัยได้ไปติดต่อกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือ
ในการเก็บข้อมูลจากเลขานุการมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ส่งแบบสอบถาม
จำนวนหนึ่งไปยังกลุ่มประชากรและตัวอย่างประชากรทางไปรษณีย์ และอีกส่วนหนึ่งผู้วิจัย
นำไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนดังนี้

แบบประเมินการจัดการศึกษา แบบสำรวจปัญหาและความต้องการของ
ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนส่งไปจำนวนกลุ่มละ 104 ฉบับ ได้รับคืนจากกลุ่มผู้บริหาร
จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.15 จากกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 96 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 92.30 และจากกลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 101 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.11

(2) ผู้วิจัยได้ไปสังเกต สัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชนที่ทำหน้าที่
กรรมการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาค้นต่าง ๆ ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา จำนวน
11 โรงเรียนด้วยตนเอง โดยใช้แบบประเมินตามเกณฑ์ประเมินสถาบันการศึกษาไทยระดับ
ประถมศึกษาเป็นเครื่องมือในการสังเกตและสัมภาษณ์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ซึ่งได้แบ่งเนื้อหาเป็นหมวดต่าง ๆ 10 หมวด รวม 84 ข้อกระทงนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1.1 หากความถี่แต่ละรายการประเมินในหมวดต่าง ๆ

1.2 เกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละข้อกระทงมีดังนี้

หมายเลข 1 หมายถึง ดีมาก

หมายเลข 2 หมายถึง ดี

หมายเลข 3 หมายถึง ปานกลาง

หมายเลข 4 หมายถึง ต้องปรับปรุง

หมายเลข 5 หมายถึง ต้องปรับปรุงอย่างมาก

1.3 ในการพิจารณาค่าอันควมคุณภาพที่อยู่ในอันควมใด ถ้อยกระทงดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.59 หมายถึงความว่า ดีมาก

1.60 - 2.59 หมายถึงความว่า ดี

2.60 - 3.59 หมายถึงความว่า ปานกลาง

3.60 - 4.59 หมายถึงความว่า ต้องปรับปรุง

4.60 - 5.00 หมายถึงความว่า ต้องปรับปรุงอย่างมาก

1.4 ข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) จากนั้นหาค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละข้อกระทง

ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

(ประกอบ กรรณสูต 2525 : 80)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum fx$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum fx^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. นำแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา มาวิเคราะห์โดยใช้ศาสตร์ดังนี้

2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ และสภาพข้อมูลโดยทั่วไปของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การร้อยละ แล้วเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

2.2 แบบสำรวจปัญหาของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาวิเคราะห์โดย

2.2.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ยของค่าตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้กำหนดค่านำหนักความคิดเห็นออกเป็นระดับค่าคะแนนตามวิธีการของลิเคอร์ท์ ดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	5	คะแนน
มีปัญหามาก	4	คะแนน
มีปัญหามากปานกลาง	3	คะแนน
มีปัญหาน้อย	2	คะแนน
มีปัญหาน้อยที่สุด	1	คะแนน

นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต
$\sum fx$	แทน	ผลรวมของค่าตอบทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

